

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
DOKTORI TANÁCS**

Tari Tamás r. alezredes

**A magyar rendőrség tevékenysége a schengeni térséghez történő csatlakozás terén 2004-
2010 között**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése

Budapest

2012

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Hadtudományi Doktori Iskola

Tari Tamás r. alezredes:

**A magyar rendőrség tevékenysége a schengeni térséghez történő csatlakozás terén 2004-
2010 között**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése

Témavezető:

Dr. Ritecz György (PhD)

Budapest

2012

A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

Magyarország az Európai Unióhoz való csatlakozási tárgyalások megkezdésekor vállalta, hogy átveszi a schengeni acquis-t. A Csatlakozási Okmányok kétlépcsős hatályba lépési mechanizmust írtak elő. Az I. kategóriás schengeni aquis-t már az EU csatlakozás dátumától alkalmazni kell. Ilyenek például a külső határokra vonatkozó előírások, bizonyos vízumrendészeti szabályok. A II. kategóriás schengeni normák csak a teljes jogú taggá válás időpontjától alkalmazhatóak, amelyek feltételezik a belső határokon az ellenőrzések megszűnését. A schengeni normákat át kell venni a nemzeti jogba, vagy azokat közvetlenül kell alkalmazni.

A teljes jogú schengeni tagságra való felkészüléssel kapcsolatos feladatokkal kapcsolatban megfogalmazódott, hogy Magyarország, illetve a magyar Rendőrség képes-e megfelelni az elvárásoknak és alkalmazni a schengeni normákat. Amennyiben megfelelnek a szigorú követelményeknek, akkor ahhoz milyen jellegű feladatokat kellett végrehajtani? A csatlakozást követően - a tapasztalatok figyelembevételével - a feladatok teljesültek, vagy továbbiak jelentkeztek Magyarországon és a Rendőrség előtt?

A témaválasztás időszerűségét indokolta a kutatás megkezdésekor (2006), hogy a teljes jogú schengeni csatlakozás finisében jártunk, de még jelentős feladatok álltak a hazai szervek - különösen a Rendőrség - előtt. Ilyen - az értekezés szempontjából - megkerülhetetlen történet volt a Rendőrség és a Határőrség integrációja. Aktualitását nem veszítette el a teljes jogú schengeni csatlakozást követően sem, hiszen fel kell készülnünk az újabb schengeni ellenőrzésekre, valamint Románia és Bulgária (különösen Románia) várható teljes jogú csatlakozásának magyar vonatkozású feladataira.

A téma kutatását indokolják továbbá azok a(z) - egyre erőteljesebben kinyilatkoztatott - vélemények, és ellenvélemények, hogy a tömeges illegális migráció okozta problémákat csak a schengeni belső határokon visszaállított határellenőrzéssel lehet orvosolni.

Doktori értekezésem az alábbi hipotézisekre épül:

- 1) Megítélésem szerint az Európai Unió és a schengeni térség a kihívások változásaiból, és az Unió fejlődéséből adódóan állandó változáson megy keresztül a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósulása érdekében. A

schengeni rendszerből adódó intézkedések megvalósulása pedig jelentősen hozzájárulhat az Európai Unió biztonságához.

- 2) Az Európai Unió vonatkozásában, annak lényegét szimbolizáló szabadság, biztonság és jog érvényesülésén alapuló térség nem valósulhat meg a komplex biztonság elérésére való törekvés nélkül, amelynek egyik fő záloga a schengeni rendszer. Megítélésem szerint az integrált határigazgatási modell, illetve annak részeként a mélységi ellenőrzések rendszere megfelelő választ tudnak adni a belső határokon történő határellenőrzések megszüntetése miatt keletkezett új kockázati tényezőkre, kiemelten az illegális migráció veszélyére.
- 3) Megítélésem szerint a Rendőrség schengeni ellenőrzésekre történő felkészülése, az ellenőrzések során nyújtott teljesítménye jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország értékelése megfelelő volt és ezzel elhárult az akadály a teljes jogú schengeni tagság előtt.
- 4) Véleményem szerint a Határőrség és Rendőrség integrációja a felkészülésre rendelkezésre álló rövid idő ellenére sikeresen került végrehajtásra. Az integráció elé kitűzött célok megvalósultak, az integrált Rendőrség megfelelt azoknak az elvárásoknak, amelyek az új szervezettel kapcsolatban megfogalmazódtak. Megítélésem szerint a teljes jogú schengeni csatlakozást, illetve az integrációt követően a határrendészeti szakterület súlypontjának áthelyezése a nyugati határszakaszról a keletre nem okozott jelentős feszültséget.

KUTATÁSI CÉLOK:

Az értekezés témájához szorosan kapcsolódóan összehasonlító elemzés keretében az Európai Unió szerződéseinek, programjainak tartalmának áttekintésén, elemzésén keresztül töreksem a schengeni rendszer kialakulásának, fejlődésének és változásainak bemutatására.

Elemzem és kiemelem a biztonság szélesebb körű (komplex) értelmezésében megfogalmazott új típusú veszélyeztetéseket, kockázatokat és feltárom azok schengeni rendszerhez való viszonyát. Ennek keretében vizsgálom az illegális migráció elleni küzdelem érdekében

létrehozott Integrált Határbiztonsági Modell kapcsolódását a schengeni biztonsági rendszerhez.

Magyarország Rendőrségének a teljes jogú schengeni tagság elérésének érdekében végrehajtott feladatain keresztül bemutatom Magyarország schengeni ellenőrzésekre történő felkészülését és teljes jogú schengeni csatlakozás folyamatát.

Speciális célként tűztem ki a Határőrség és a Rendőrség integrációjának vázlatos bemutatását. Elemzem és értékelem a teljes jogú schengeni csatlakozást és a Határőrség-Rendőrség integrációját követő időszakot az illegális migrációhoz kapcsolódó jogellenes cselekmények tükrében.

KUTATÁSI MÓDSZEREK

A kutatási célként kitűzötték elérése érdekében az alábbi kutatási módszereket alkalmaztam.

A doktori képzési ciklusának folyamán az egyéni tanulmányi és kutatási program összeállításánál, a tantárgyak, az előadók kiválasztásánál arra törekedtem, hogy azok összhangban legyenek és támogassák tudományos célkitűzéseimet.

Folyamatosan figyelemmel kísértem, tanulmányoztam és feldolgoztam az értekezésem témájával kapcsolatos Európai Uniós és magyar joganyagot, a kapcsolódó kutatások eredményeit, publikációkat. Analitikus módszerrel rendszereztem az összegyűjtött joganyagot és szintetizáltam az ismereteket. Az adatok elemzése során a kvalitatív adatelemzés módszerét alkalmaztam.

Történeti összehasonlító megközelítésben foglalkoztam az értekezésem témájával összefüggő Európai Uniós és magyar joganyagokkal, szerződésekkel, programokkal dokumentumelemzést végeztem és interpretáltam a témámhoz kapcsolódó anyagokat.

Az értekezésem elkészítéséhez szükséges kutatómunkám során az indukció és a dedukció módszerét is alkalmaztam.

Konzultációt folytattam a témában jártas, szűkebb szakterületet képviselő - schengeni csatlakozás előkészítésében, végrehajtásában részt vevő – szakemberekkel.

A fejezetekben a feltárt ismeretek szintetizálásával fogalmaztam meg részkövetkeztetéseimet.

Részeredményeimet publikációkban tettem közzé.

AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT TÖMÖR LEÍRÁSA FEJEZETENKÉNT

Az értekezésemet öt fejezetre tagoltam és elláttam a téma megértését segítő ábrákkal, statisztikákkal. A fejezetek feldolgozása során az alábbi következtetéseket állapítottam meg:

1. A schengeni térség kialakulása és fejlődése

A dokumentumok vizsgálata és elemzése során megállapítható, hogy az európai integráció megvalósulásában jelentős szerepe van a személyek szabad mozgása biztosításának és a belső térség biztonsága garantálásának. Ennek a két feltételnek az elérésében kiemelt jelentősége van a schengeni térség kialakításának és a schengeni vívmányok hatékony alkalmazásának. Megállapítható, hogy a kihívásoknak való megfelelés érdekében szükséges és elengedhetetlen az Európai Unió és ebből következően a schengeni térség folyamatos fejlődése és változása, amely együtt jár az Unió elsődleges jogforrásainak és másodlagos szabályozásainak bővülésével.

2. Integrált határbiztonsági modell mint a schengeni biztonsági rendszer része

A kutatás alapján megállapítható, hogy az új típusú kockázatok közül az Európai Unió vonatkozásában az egyik legmeghatározóbb az illegális migráció kérdésköre, amelynek a kezelésében a leghatékonyabb megoldás a schengeni vívmányok következetes alkalmazása, kiemelten az integrált határbiztonsági modell működtetése. Ennek ismeretében az integrált határbiztonsági modell továbblépése érdekében szükséges annak komplex egészként történő kezelése.

3. A schengeni ellenőrzés

A schengeni ellenőrzések eredményeinek ismeretében - kiváltképpen abban, hogy egyedül Magyarország esetében nem volt szükséges az értékelés megismétlése - megállapítható, hogy az érintett magyar hatóságok (így a fejezetben a felkészülését részletesen ismertetett Rendőrség) tudatában voltak az értékelés jelentőségével és ennek szellemében hajtották végre felkészülésüket és álltak készen az ellenőrzések lefolytatására. Megállapítható továbbá, hogy a Schengen Alap támogatásból megvalósuló fejlesztések és képzések jelentősen hozzájárultak az eredményes felkészüléshez.

4. A Határőrség és a Rendőrség integrációja

A fejezetben ismertetett tények alapján megállapítható, hogy az érintett két szervezet a meghatározott határidőre eredményesen végrehajtotta a számukra meghatározott integrációval kapcsolatos feladatokat. Az integrált Rendőrség megfelel a törvényalkotó által meghatározott kritériumoknak, valamint képes a schengeni követelményeknek megfelelő határrendészeti feladatok ellátására

5. A csatlakozást követő első három év tapasztalatai az illegális migrációhoz kapcsolódó jogellenes cselekmények tükrében

Az adatok elemzését és értékelését követően megállapítható, hogy az illegális migrációhoz kapcsolódó jogellenes cselekmények száma az Európai Unió csatlakozást követően csökkent, ez annak köszönhető, hogy a teljes jogú schengeni tagságra történő eredményes felkészülésnek köszönhetően a külső határokon megvalósuló határellenőrzések hatékonyabbá váltak. Továbbá megállapítottam, hogy a mélységi ellenőrzések hatékonyságának növelése érdekében azok végrehajtását a különböző rendőri szervek és az együttműködő szervek között még összehangoltabbá kell tenni, valamint további javaslatokat tettem az eredményesség javítása érdekében.

ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

Kutatásaim alapján megállapítottam, hogy a schengeni térség kialakításának és a schengeni vívmányok alkalmazásának kiemelt szerepe van az európai integráció megvalósulásában és térség biztonságának garantálásában. Ezt alátámasztja az az általam a schengeni joganyaggal

kapcsolatban az egyik legfontosabb előrelépésnek értékelt tény, hogy az Amszterdami Szerződés integrálta a schengeni vívmányokat az uniós jogba és ezzel az új tagállamok számára (így Magyarország számára is) kötelezővé tette azok megvalósítását. Úgy ítélem meg, hogy az Európai Uniót érő - főként biztonsági - kihívások miatt folyamatosan szükséges az Unió és a schengeni térség fejlődése, különös tekintettel (erre kiemelt hangsúlyt helyeztem) a hatékony közösségi határőrizettel kapcsolatos szabályozás innovációjára.

Az Európai Unió jövőjének szempontjából kiemelt jelentősége van a komplexen értelmezett biztonság elérésére való törekvésnek. Megállapítottam, hogy a schengeni vívmányok biztonsági rendszerként való értelmezése - a biztonság átfogó értelmezéséből adódóan - indokolt, hiszen a schengeni vívmányok alapján bevezetett intézkedések nélkül nem valósulhat meg az Unió belső biztonsága, kiemelten az új típusú kockázatok közül az illegális migrációra. Kutatásom alapján, az illegális migráció elleni küzdelem legfontosabb elemének tartom az integrált határbiztonsági modellt, amely megfelelő választ tud adni a belső határokon történő határellenőrzések megszüntetése miatt keletkezett biztonsági deficitre. Véleményem szerint az Európai Unió integrációjának fejlődésével párhuzamosan meg kell történnie az integrált határbiztonsági modell további modernizációjának, amelyben a FRONTEX kiemelkedő szerepet kell, hogy vállaljon. Magyar viszonylatban megállapítható, hogy az integrált határbiztonsági modell Magyarországon működik, amelyben meghatározó szerepe van a Rendőrségnek. Az integrált határbiztonsági modell részterülete a mélységi ellenőrzések megvalósulása, hazánk területén ez a rendszer kialakításra került, azonban a kutatásaim alapján megállapítottam, hogy szükséges azt újjászervezni és a végrehajtás feltételeit biztosítani, amely érdekében megfogalmaztam észrevételeimet és javaslataimat. A Schengeni Információs Rendszerrel kapcsolatban megállapítottam, hogy Magyarországon a rendszer bevezetését követően az arra jogosult hatóságok használják a rendszert, a magyar SIRENE iroda magas színvonalon látja el feladatát.

A schengeni ellenőrzésekkel kapcsolatban megállapítottam, hogy az abban érintett magyar hatóságok (kutatásom során a Rendőrségre helyeztem a hangsúlyt) az ellenőrzésekre való felkészülésük, illetve az ellenőrzés lefolytatása során olyan teljesítményt nyújtottak, amely az értékelések ismeretében példaértékű a Magyarországgal egyidejűleg csatlakozott tíz tagállam viszonylatában. A felkészülésben meghatározó segítséget jelentettek a Schengen Alap támogatásból megvalósuló fejlesztések és képzések. Az ellenőrzések tapasztalatai alapján

megfogalmaztam javaslataimat Magyarország időszakos ellenőrzéseivel (a schengeni vívmányok helyes alkalmazásának értékelése) kapcsolatban.

A Határőrség és a Rendőrség integrációjával kapcsolatban megállapítottam, hogy a két szervezet a számukra meghatározott feladatokat fegyelmezetten és határidőre végrehajtotta. Kutatásaim alapján az integrációt a felkészülésre rendelkezésre álló rövid idő ellenére sikeresnek értékelem. Megállapítottam továbbá, hogy az integrált Rendőrség megfelel a törvényalkotó által meghatározott kritériumoknak, valamint képes a schengeni követelményeknek megfelelő határrendészeti feladatok ellátására.

ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

- 1) Az 1. hipotézis vonatkozásában bizonyítottam, hogy az európai integráció megvalósulásának - biztonsági - szempontjából a schengeni térség kialakításának kiemelt szerepe van. A schengeni vívmányok folyamatos fejlődésen mennek keresztül annak érdekében, hogy megfeleljenek az Európai Unió biztonságát veszélyeztető kihívásoknak, illetve az Európai Unió változásainak.
- 2) A 2. hipotézis vonatkozásában bizonyítottam, hogy a teljes jogú schengeni tagság eléréséből adódóan Magyarországon bevezetett integrált határbiztonsági modell - a kutatásom eredményei alapján - megfelelő választ tud adni az illegális migráció veszélyére. Azonban - a statisztikai adatok ismeretében - a mélyégi ellenőrzési rendszer ebben kisebb szerepet tölt be, mint amit a kutatás kezdetén feltételeztem.
- 3) A 3. hipotézis vonatkozásában bizonyítottam, hogy Magyarország teljes jogú schengeni tagságához szükséges eredményes schengeni értékelésben jelentős szerepe volt a Rendőrség tevékenységének. A Rendőrség az ellenőrzés jelentőségének tudatában és szellemében hajtotta végre felkészülését és az ellenőrzések során bebizonyította, hogy képes a schengeni vívmányok alkalmazására.
- 4) A 4. hipotézis vonatkozásában bizonyítottam, hogy a Határőrség és Rendőrség integrációja a végrehajtásra meghatározott rövid határidő, illetve a szükséges feladatok mennyisége ellenére sikeresen valósult meg. A kezdeti nehézségeket követően (amelyek a szervezet működőképességét, feladatai végrehajtását nem veszélyeztették) az integrált Rendőrség képes a számára - a schengeni követelményeknek megfelelő határrendészeti tevékenységekkel kibővült - meghatározott feladatok ellátására.

- 5) Elemeztem és feltártam a Határórség és a Rendőrség integrációját, megállapítottam, hogy annak ellenére, hogy két jelentős súlyú szervezetről volt szó, amelyeknek feladatai is rendkívül széleskörűek, és a felkészülésre is rövid idő állt rendelkezésre, illetve a schengeni csatlakozásra való felkészüléssel párhuzamosan történt, az integráció végrehajtása sikeresen megtörtént.

AJÁNLÁSOK, JAVASLATOK A HASZNOSÍTÁSRA

A kutatásom során feltárt és a doktori értekezésemben megfogalmazott tudományos eredmények gyakorlati hasznosítására az alábbi területeken látok lehetőséget.

- 1) Az értekezésem tudományos eredményei közvetlenül hasznosíthatók a szakirányú speciális képzéseknél, illetve a különböző szintű rendvédelmi oktatási intézményekben. Kiemelt képzési területnek tartom az érintett végrehajtói állomány „schengeni ismeretének” megfelelő szinten tartását, illetve a fluktuációból adódóan az új kollégák schengeni joganyaggal kapcsolatos oktatását.
- 2) Az integrált határbiztonsági modell ismertetését követően megfogalmazott javaslataim felhasználhatók az integrált határbiztonsági modell hazai és nemzetközi előrelépése érdekében megvalósuló fejlesztések tervezésében és megvalósításában. Amelyek így hozzájárulnak az illegális migráció elleni küzdelem határfokának javításához.
- 3) Tekintettel Magyarország újabb schengeni ellenőrzéseire (a schengeni vívmányok helyes alkalmazásának értékelése) az azokra történő felkészülés érdekében tudományos eredményeim felhasználhatók az érintett vezetői és beosztotti állomány képzésében, amelyeknek a javaslataim alapján nem csak kampányszerűen (az ellenőrzéseket megelőzően) kell megvalósulnia, hanem bizonyos időszakonként (fél évente, évente ismétlődő továbbképzéseken) visszatérően.
- 4) A Schengen Alap támogatásból beszerzett eszközökkel kapcsolatban megfogalmazott megállapításaim, javaslataim - a rendeltetésnek megfelelő helyen és módon történő felhasználás folyamatos biztosításával kapcsolatban - felhasználhatók Magyarország

újabb schengeni értékelései során a Schengen Alapból megvalósult fejlesztések ellenőrzésére történő felkészülési feladatok során.

- 5) A Határőrség és a Rendőrség integrációjának humánigazgatási tapasztalatainak ismeretében megállapítottam, hogy egy ilyen jelentős szervezeti változással járó átalakítást megfelelően elő kell készíteni humán területen is. A jövőben megvalósuló nagyobb átszervezéseknél ezek a megállapításaim felhasználhatók a személyi állomány kellő időben megkezdett felkészítésénél. Románia teljes jogú schengeni csatlakozását követően a Rendőrségnek kiemelt figyelmet kell fordítania arra, hogy - az integráció tapasztalatait figyelembe véve - a román határszakasznál ne kerüljenek teljesen leépítésre a határrendészeti feladatokat ellátó szervek, és így nem kell majd újra kialakítani a mélységi területeken ellenőrzést végrehajtó szerveket.

A DOKTORJELÖLT PUBLIKÁCIÓINAK JEGYZÉKE

Schengen és Magyarország Magyar Rendészet 2006/2. Budapest 2006.-p.29-38

A Schengeni Információs Rendszer Magyar Rendészet 2006/3. Budapest 2006.-p.189-194

Rendőri együttműködés az Európai Unióban Magyar Rendészet 2007/3-4. Budapest 2007.-p. 87-92

Az Unió rendőri együttműködés keretei Szakmai Szemle (a Katonai Biztonsági Hivatal Tudományos Tanácsának kiadványa) 2007/3. Budapest-p.147-153

Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtér csatlakozása a schengeni rendszerhez www.biztonsagpolitika.hu 2009. február 8.

Integrált határbiztonsági modell (Integrált határmenedzsment) Magyar Rendészet 2009/3-4. Budapest 2009.-p.86-93

In-depth control system and experience gained from its functioning in Hungary www.biztonsagpolitika.hu 2010. december 27.

A Schengeni felkészülés utolsó évének rendőrségi feladatai és a Schengeni Értékelő Bizottság ellenőrzésének rendőrséget is érintő szempontjai Hadtudományi Szemle 5. évfolyam 1. szám Budapest 2012.-p.321-329

Öt éve zárultak le a Schengen Alap támogatásból megvalósuló intézkedések, fejlesztések
www.biztonságpolitika.hu 2012.

Nemzetközi együttműködési formák, kiemelt figyelemmel a határon áthatoló szervezett bűnözés elleni harcra és az illegális migrációhoz kapcsolódó bűncselekményekre Magyar Rendészet 2012/2. Budapest 2012.

SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÖNÉLETRAJZ

A szerző Pásztón született 1973-ban. A Kossuth Lajos Katonai Főiskola nappali tagozatán 1995-ben szerzett gépesített lövésztiszt és mérnök tanár diplomát. Az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Szervek Kiképző Központ szervezésében 1997-ben rendőrszervezői (tiszt) végzettséget szerzett. Ezt követően a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki karon 2006-ban diplomázott védelmi igazgatási menedzser szakon. Egyetemi tanulmányai során az Intézményi Tudományos Diákköri Konferencián egy alkalommal különdíj elismerésben részesült. A Hadtudományi Doktori Iskolán 2009. őszén abszolutóriumot szerzett. 2003-ban rendészeti szakvizsgát szerzett, valamint sikeresen elvégezte az International Law Enforcement Academy Budapest képzését.

1995-ben a főiskolát követően a debreceni Bocskai István Gépesített Lövészdandár kezdte szakmai pályafutását, mint szakaszparancsnok. 1996-ban kérelmére áthelyezésre került a Pásztói Rendőrkapitányság állományába, ahol több beosztásban látott el szolgálati feladatokat: 1996-1997 ügyeletes tiszt, 1997 ügyeleti csoportvezető, 1998-2000 bűnügyi osztály főelőadó, 2000-2005 titkársági alosztály főelőadó, 2005-2007 titkársági alosztályvezető. 2007-ben ugyancsak kérelmére került az Országos Rendőr-főkapitányság Védelmi Irodájára, mint kiemelt főreferens. Jelenlegi szolgálati helyén az ORFK Titkársági Főosztály Titkársági Osztály állományában 2007 decemberétől kiemelt főreferensi beosztást lát el.

Angol középfokú C és francia középfokú C típusú nyelvvizsgával rendelkezik.

Szakmai munkáját 9 alkalommal ismerték el:

- 1997.** soron kívüli r. főhadnaggyá történő előléptetés.
- 2000.** Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének dicsérete és jutalma.
- 2000.** Pásztói Rendőrkapitányság vezetőjének tárgyjutalma.
- 2005.** soron kívüli r. őrnaggyá történő előléptetés.
- 2007.** önkormányzati és területfejlesztési miniszter: „Védelmi Igazgatásért Emlékérem” ezüst fokozata.
- 2008.** Országos Rendőr-főkapitányság vezetőjének dicsérete és jutalma.
- 2009.** soron kívüli r. alezredessé történő előléptetés.
- 2010.** igazságügyi és rendészeti miniszter dicsérete és jutalma.
- 2011.** Rendőrségi tanácsosi cím adományozása.

Budapest, 2012. augusztus 28.

Tari Tamás r. alezredes